

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

SITA CZ

TECHNOLOGIE A NÁSTROJE OCHRANY PROSTŘEDÍ

I.II. LEGISLATIVA EU A ČR

Petr Špičák
SITA CZ a.s.
petr.spicak@sita.cz

RECETOX, Masarykova Univerzita Brno

<http://recetox.muni.cz>

SITA CZ a.s.

www.sita.cz

1. ZAMĚŘENÍ A STRUKTURA LEGISLATIVY V OBLASTI ŽP
2. ZÁKLADNÍ PŘEHLED EVROPSKÉ LEGISLATIVY
3. ZÁKLADNÍ STRUKTURA LEGISLATIVY ČR
4. LEGISLATIVNÍ RÁMEC ŽP V ČR
5. ZÁKLADNÍ POJMY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ
6. POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY
7. HIERARCHIE ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

ZAMĚŘENÍ A STRUKTURA LEGISLATIVY V OBLASTI ŽP

Cíle stanovené ve svých Smlouvách naplňuje Evropská unie pomocí **několika druhů právních aktů**. Některé z nich mají právní závaznost, jiné nikoli. Některé z nich platí ve všech zemích EU, jiné jen v několika.

■ Nařízení

„Nařízení“ je právně závazné. Platí v celém svém rozsahu v celé EU. Rada jej např. použila, kdy EU chtěla chránit označení zemědělských produktů z některých oblastí (parmská šunka, hořické trubičky atd.).

■ Směrnice

„Směrnice“ je právní akt stanovující cíl, který musejí všechny země EU splnit. Každá země se však může rozhodnout jakým způsobem – každý stát však má vlastní zákony, které tyto požadavky naplňují.

ZAMĚŘENÍ A STRUKTURA LEGISLATIVY V OBLASTI ŽP

■ Rozhodnutí

„Rozhodnutí“ je závazné pro toho, komu je určeno (např. určité zemi EU nebo konkrétní společnosti), a je přímo použitelné. Například když Komise vydala rozhodnutí o udělení pokuty softwarovému gigantu Microsoft za zneužití dominantního postavení na trhu- platilo pouze pro Microsoft.

■ Doporučení

„Doporučení“ není závazné. Když např. Komise vydala doporučení, tento krok nemá žádné právní důsledky. Prostřednictvím doporučení mohou orgány EU dát najevo svůj názor a navrhnout určité kroky, aniž by z nich vyvozovaly zákonnou povinnost pro toho, komu je určeno.

■ Stanovisko

Pomocí „stanoviska“ se orgán EU může vyjádřit k určité otázce nezávazným způsobem, tzn. aniž by tak zakládal zákonnou povinnost pro toho, komu je stanovisko určeno. „Stanovisko“ může vydat hlavní orgán EU (Komise, Rada a Evropský parlament), Výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor.

ZAMĚŘENÍ A STRUKTURA LEGISLATIVY V OBLASTI ŽP

Co řadíme do oblasti ŽP? Jaká je struktura oblasti? Základní struktura dle zaměření:

- kvalita ovzduší,
- nakládání s odpady,
- kvalita vod,
- ochrana přírody,
- kontrola průmyslového znečištění a řízení rizik,
- chemické látky, přípravky a geneticky modifikované organismy,
- hluk z vozidel a ze zařízení,
- jaderná bezpečnost a ochrana před zářením,
- změny klimatu,

ZAMĚŘENÍ A STRUKTURA LEGISLATIVY V OBLASTI ŽP

ZÁKLADNÍ PŘEHLED EVROPSKÉ LEGISLATIVY

- **Směrnice Rady 1999/31/ES** ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/76/ES** ze dne 4. prosince 2000 o spalování odpadů
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/95/ES** o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních
- Evropská dohoda o mezinárodní silniční dopravě nebezpečných věcí - **ADR** (Ženeva 1957)
- Řád pro mezinárodní železniční dopravu nebezpečného zboží - **RID**
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 850/2004** ze dne 29. dubna 2004 o perzistentních organických znečišťujících látkách a o změně směrnice 79/117/EHS.
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2037/2000** ze dne 29. června 2000 o látkách, které poškozují ozónovou vrstvu, ve znění pozdějších předpisů
- **Směrnice Rady 75/442/EEC o odpadech**

ZÁKLADNÍ STRUKTURA LEGISLATIVY ČR

Základní struktura legislativy ČR

Podle Ústavy jsou právní předpisy České republiky zákonné a podzákonné (prováděcí). Sílu zákona mají též některé mezinárodní smlouvy.

1. Zákonné předpisy

- Zákonnými předpisy jsou ústavní zákony a zákony, popř. zákonná opatření Senátu. Nejvyšší právní sílu mají ústavní zákony, které jsou v Parlamentu schvalovány též kvalifikovanou většinou. Ústavní zákon může být změněn nebo zrušen jen ústavním zákonem; ústavní zákon nemůže zrušit ani Ústavní soud.

2. Mezinárodní smlouvy

- Mezinárodní smlouvy jsou tzv. prezidentské (jde o mezinárodní smlouvy, které ratifikuje prezident republiky), vládní a resortní. Podle čl. 10 Ústavy vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament ČR souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu České republiky.

3. Podzákonné přepisy

- Podle Ústavy mohou vydávat podzákonné předpisy vláda a ministerstva a jiné správní úřady. Podle čl. 78 Ústavy vláda vydává **nařízení**. Nařízení vlády vydává vláda buď na základě konkrétního zmocnění v zákoně nebo na základě obecného zmocnění obsaženého v Ústavě.
- **Vyhlášky** mohou být vydány jen na základě výslovného zmocnění a jen v mezích zákona, k jehož provedení jsou vydávány.

LEGISLATIVNÍ RÁMEC ŽP V ČR

ZÁKLADNÍ NOSNÉ PŘEDPISY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- **Zákon č. 185/2001 Sb.**, o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 381/2001 Sb.**, kterou se stanoví katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 382/2001 Sb.**, o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 383/2001 Sb.**, o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 384/2001 Sb.**, o nakládání s polychlorovanými bifenyly
- **Vyhláška MŽP a MZ č. 376/2001 Sb.**, o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 294/2005 Sb.**, o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění

LEGISLATIVNÍ RÁMEC ŽP V ČR

ZÁKLADNÍ NOSNÉ PŘEDPISY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- **Zákon č. 185/2001 Sb.**, o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 381/2001 Sb.**, kterou se stanoví katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 382/2001 Sb.**, o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 383/2001 Sb.**, o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 384/2001 Sb.**, o nakládání s polychlorovanými bifenyly
- **Vyhláška MŽP a MZ č. 376/2001 Sb.**, o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 294/2005 Sb.**, o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění

LEGISLATIVNÍ RÁMEC ŽP V ČR

ZÁKLADNÍ NOSNÉ PŘEDPISY V OBLASTI OCHRANY VOD

- **Zákon č. 254/2001 Sb.**, o vodách, v platném znění
- **Vyhláška MŽP č. 450/2005 Sb.**, o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, v platném znění
- **Nařízení vlády č. 61/2003 Sb.**, o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, v platném znění
- **Zákon č. 274/2001 Sb.**, o vodovodech a kanalizacích, v platném znění
- **Vyhláška MZe č. 428/2001 Sb.**, kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu, v platném znění

ZÁKLADNÍ NOSNÉ PŘEDPISY V OBLASTI OCHRANY OVZDUŠÍ

- **Zákon č. 201/2012 Sb.**, o ochraně ovzduší
- **Vyhláška 330/2012 Sb.**, o způsobu posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění, rozsahu informování veřejnosti o úrovni znečištění a při smogových situacích
- **Vyhláška 415/2012 Sb.**, o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší
- **Vyhláška č. 312/2012 Sb.**, o stanovení požadavků na kvalitu paliv používaných pro vnitrozemská a námořní plavidla z hlediska ochrany ovzduší, ve znění vyhlášky č. 154/2014 Sb.

LEGISLATIVNÍ RÁMEC ŽP V ČR

SOUVISEJÍCÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

- **Zákon č. 59/2006 Sb.**, o prevenci závažných havárií, v platném znění
- **Zákon č. 434/2005 Sb.**, zákon o chemických látkách a chemických přípravcích, v platném znění
- **Zákon č. 76/2002 Sb.**, o integrované prevenci, v platném znění (IPPC)
- **Zákon č. 25/2008 Sb.**, o integrovaném registru znečišťování
- **Zákon č. 100/2001 Sb.**, o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění (EIA)
- **Zákon č. 183/2006 Sb.**, o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (stavební zákon)

ZÁKLADNÍ POJMY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- **Skladováním odpadů** - přechodné soustřeďování odpadů v zařízení k tomu určeném po dobu nejvýše 3 let před jejich využitím nebo 1 roku před jejich odstraněním,
- **Skládkou** - zařízení zřízené v souladu se zvláštním právním předpisem (stavební zákon) a provozované ve třech na sebe bezprostředně navazujících fázích provozu, včetně zařízení provozovaného původcem odpadů za účelem odstraňování vlastních odpadů a zařízení určeného pro skladování odpadů s dobou delší než 1 rok
- **Odpadové hospodářství** - činnost zaměřená na předcházení vzniku odpadů, na nakládání s odpady a na následnou péči o místo, kde jsou odpady trvale uloženy, a kontrola těchto činností,
- **Sběrem odpadů** - soustřeďování odpadů právnickou osobou nebo fyzickou osobou oprávněnou k podnikání od jiných subjektů za účelem jejich předání k dalšímu využití nebo odstranění,
- **Výkupem odpadů** - sběr odpadů v případě, kdy odpady jsou právnickou osobou nebo fyzickou osobou oprávněnou k podnikání kupovány za sjednanou cenu,

ZÁKLADNÍ POJMY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

ZÁKLADNÍ POJMY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

- **Materiálovým využitím odpadů** - způsob využití odpadů zahrnující recyklaci a další způsoby využití odpadů jako materiálu k původnímu nebo jiným účelům, s výjimkou bezprostředního získání energie,
- **Recyklací odpadů** - jakýkoliv způsob využití odpadů, kterým je odpad znovu zpracován na výrobky, materiály nebo látky pro původní nebo jiné účely jejich použití, včetně přepracování organických materiálů; recyklací odpadů není energetické využití a zpracování na výrobky, materiály nebo látky, které mají být použity jako palivo nebo zásypový materiál,
- **Odstraněním odpadů** - činnost, která není využitím odpadů, a to i v případě, že tato činnost má jako druhotný důsledek znovuzískání látek nebo energie; v příloze č. 4 zákona o odpadech je uveden příkladný výčet způsobů odstranění odpadů,
- **Zpracováním odpadů** - využití nebo odstranění odpadů zahrnující i přípravu před využitím nebo odstraněním odpadů,
- **Prvotním původcem odpadů** – každý, při jehož činnosti vzniká odpad,

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Obecné povinnosti

- **Nakládání s odpady** - s odpady lze nakládat pouze v zařízeních, která jsou k **nakládání s odpady** podle zákona o odpadech určena (**povolená zařízení dle §14 odst.1** – stacionární zařízení ke sběru a výkupu, skládky, kompostárny, biodegradace, spalovny, stabilizace, kompostárny),
- **Přebírání odpadů do vlastnictví** - k převzetí odpadu do svého vlastnictví je oprávněna pouze právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, která je provozovatelem zařízení k využití nebo k odstranění nebo ke sběru nebo k výkupu určeného druhu odpadu (§14 odst.1) nebo osoba, která je provozovatelem zařízení podle §14 odst. 2 (neplatí pro předávání nezbytného množství vzorků odpadů a pro účely vědy a výzkumu nebo jiné účely, které nejsou nakládáním s odpady),
- **Prvotní původce odpadů** - je povinen zjistit, zda osoba, které předává odpady, je k jejich převzetí podle tohoto zákona oprávněna. V případě, že se tato osoba oprávněním neprokáže, nesmí jí být odpad předán,

HIERARCHIE ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

HIERARCHIE ZPŮSOBU NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

1. PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ODPADŮ

Chovat se tak, abychom tvořili co nejméně odpadů.

2. OPĚTOVNÉ POUŽITÍ

Věci, které již nepotřebujeme, nevyhazovat, ale nalézt pro náhradní využití.

3. MATERIÁLOVÉ VYUŽITÍ

Třídít odpady v domácnosti, vyrábět z nich nové výrobky

4. JINÉ VYUŽITÍ (NAPŘ. ENERGETICKÉ)

Ze zbytkových odpadů, které nelze jinak využít, vyrobit energii.

5. ODSTRANĚNÍ

Do skládky ukládat pouze inertní odpady.

Pozn.: od hierarchie způsobů nakládání s odpady je možno se odchýlit, pokud se na základě posuzování životního cyklu celkových dopadů zahrnujícího vznik odpadu a nakládání s ním prokáže, že je to vhodné.

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Obecné povinnosti

- **Ředění nebo míšení odpadů za účelem splnění kritérií** pro jejich přijetí na skládku je zakázáno,
- **Míšení nebezpečných odpadů navzájem nebo s ostatními odpady**, látkami nebo materiály je zakázáno (přípustné je pouze ve výjimečných případech, a to se souhlasem krajského úřadu příslušného podle místa nakládání s odpady).

Povinnosti původců odpadů

- **Odpady zařazovat** podle druhů a kategorií,
- **zajistit přednostní využití** odpadů v souladu se zákonem o odpadech,
- **odpady**, které sám nemůže využít nebo odstranit v souladu s tímto zákonem a prováděcími právními předpisy, **převést do vlastnictví pouze osobě oprávněné** k jejich převzetí,
- **ověřovat nebezpečné vlastnosti** odpadů a nakládat s nimi podle jejich skutečných vlastností,
- **shromažďovat odpady utříděné** podle jednotlivých druhů a kategorií,
- **zabezpečit odpady** před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem,

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Povinnosti původců odpadů

- **vést průběžnou evidenci** o odpadech a způsobech nakládání s nimi, ohlašovat odpady a zasílat příslušnému správnímu úřadu další údaje v rozsahu stanoveném tímto zákonem a prováděcím právním předpisem včetně evidencí a ohlašování PCB a zařízení obsahujících PCB, podat hlášení o odpadech vždy do 15. 2. následujícího roku
- **umožnit kontrolním orgánům přístup do objektů**, prostorů a zařízení a na vyžádání předložit dokumentaci a poskytnout pravdivé a úplné informace související s nakládáním s odpady,
- **vykonávat kontrolu vlivů nakládání s odpady** na zdraví lidí a životní prostředí v souladu se zvláštními právními předpisy a plánem odpadového hospodářství,
- **ustanovit odpadového hospodáře** za podmínek stanovených zákonem o odpadech,
- **platit poplatky za ukládání odpadů na skládky** způsobem a v rozsahu stanoveném v tomto zákoně,

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Povinnosti původců odpadů

- **s nebezpečnými odpady může původce nakládat pouze na základě souhlasu** věcně a místně příslušného orgánu státní správy, s navazujícími změnami v kompetencích, pokud na tuto činnost již nemá souhlas k provozování zařízení podle §14. Přeprava nebezpečných odpadů nepodléhá souhlasu.

Povinnosti oprávněných osob

Nad rámec výše uvedených povinností je oprávněná osoba povinna:

- **zveřejňovat seznam odpadů**, k jejichž využívání nebo odstraňování je oprávněna,
- **provozovat zařízení k využívání odpadů v souladu** s jeho schváleným provozním řádem,
- **odstranit odpady v mimořádných případech na základě rozhodnutí** obecního úřadu obce s rozšířenou působností, je-li to nezbytné z hlediska ochrany životního prostředí a pokud je to pro provozovatele technicky možné; náklady vzniklé tímto rozhodnutím hradí obecní úřad obce s rozšířenou působností.

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Povinnosti oprávněných osob

Nad rámec výše uvedených povinností je oprávněná osoba povinna:

- **Zveřejňovat seznam odpadů**, k jejichž využívání nebo odstraňování je oprávněna,
- **provozovat zařízení k využívání odpadů v** souladu s jeho schváleným provozním řádem,
- **odstranit odpady v mimořádných případech na základě rozhodnutí** obecního úřadu obce s rozšířenou působností, je-li to nezbytné z hlediska ochrany životního prostředí a pokud je to pro provozovatele technicky možné; náklady vzniklé tímto rozhodnutím hradí obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Povinnosti při přepravě odpadů

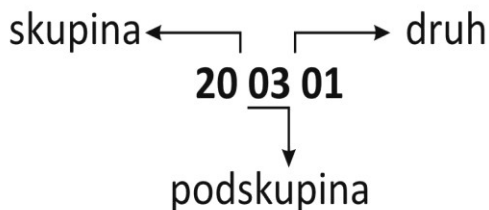
Právnícké osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání zúčastněné na přepravě odpadů jsou povinny:

- **Zabezpečit přepravu odpadů v souladu** s požadavky stanovenými ve zvláštních právních předpisech ADR (Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí po silnici), RID (Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí po železnici)

KATALOG ODPADŮ

Vyhláška č. 381/2001 Sb. (Katalog odpadů)

- zařazuje odpady podle druhu
- celkem 20 skupin odpadů podle odvětví vzniku
- celkem 111 podskupin odpadů podle charakteru výroby nebo produkce
- celkem 839 druhů odpadů, z toho 408 kategorie nebezpečný

název druhu odpadu:

směsný komunální odpad

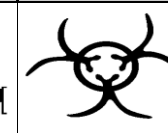

kategorie:

ostatní odpad

Skupiny katalogu odpadů

01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí
06	Odpady z analogických chemických procesů
07	Odpady z organických chemických procesů
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev
09	Odpady z fotografického průmyslu
10	Odpady z tepelných procesů
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a/nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)
19	Odpady ze zařízení mna zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

		Původce odpadu: SITA CZ a.s. provoz Ostrava Slovenská 2084/102; 709 00 Ostrava		Jméno a příjmení osoby odpovědné za obsluhu a údržbu shromažďovacího prostředku: <p style="text-align: center;">Narcis Fialka</p>			
Název druhu odpadu dle katalogu odpadů: <p style="text-align: center;">Barviva a pigmenty obsahující nebezpečné látky</p>							
Katalogové číslo odpadu: <p style="text-align: center;">04 02 16*</p>			Kategorie odpadu: <p style="text-align: center;">NEBEZPEČNÝ ODPAD</p>				
Prvotní původce odpadu:			Specifikace odpadu:				
Nebezpečné vlastnosti - vyplnit v případě nebezpečného odpadu							
H1 - Výbušnost E	H2 Oxidační schopnost O	H3-A Vysoká hořlavost F+	H3-B Hořlavost F	H6 Toxicita T	H8 Žiravost C	H9 Infekčnost	H14 Ekotoxicita N
							

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Děkuji za pozornost!